

MOSTAR
Prostori koji pokreću

**САМОПРОЦЕНА КАПАЦИТЕТА ГРАДА МОСТАРА БАЗИРАНА НА 12 ПРИНЦИПА
ДОБРЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ У ПОРЕЂЕЊУ СА СТАЈАЛИШТИМА ГРАЂАНКИ И
ГРАЂАНА МОСТАРА**

Изјава о одрицању одговорности:

Ова публикација је искључива одговорност Агенције локалне демократије Мостар и не одражава нужно ставове Владе Уједињеног Краљевства.

Публикација је настала у оквиру пројекта “Мостар – Простори који покрећу” којег финансира Влада Уједињеног Краљевства. Носитељ пројекта је People in need (PIN) чешка непрофитна, невладина организација која пружа хуманитарну и развојну помоћ у више од 30 земаља широм свијета. Заједно са ПИН-ом, равноправни чланови конзорција су Everyday Peace Indicators (EPI), Омладински културни центар Абрашевић (ОКЦ Абрашевић); Агенција локалне демократије из Мостара (ЛДА Мостар) и Удружење грађана Нешто Више (НВ).

Britanska ambasada
Sarajevo

Садржај

Предговор.....	1
Увод.....	2
Упитник за грађане града Мостара	4
Графички приказ упитника за грађане Мостара.....	9
Стандарди доброг управљања	20
Процес самовредновања града Мостара	32
Самопроцјена капацитета града Мостара	33
Бодовање	33
Број бодова по принципу.....	38
Укупан број бодова.....	38

Предговор

Идентификовање кључних изазова пред којима се налази одређена локална заједница први је корак у смијеру дјеловања за њихово превладавање. Интеракција грађанки/грађана и локалне самоуправе једна је од константи, стога, процес кроз који се она провлачи мора бити једноставан, јасан и узајамно користан. Када говоримо у контексту дјеловања било које градске администрације, њена кључна улога је бити на услузи грађанкама и грађанима, при чему се одговорност обје стране мора узети у обзир. Квалитет и квантитет активних канала комуникације, ниво доступности информација, те посљедична неедукованост о правима и начину коришћења истих, стварају слабу општу информираност, те у неким случајевима вјештачки креирају антагонизме и/или долази до потпуног негирања постојећих пракси, при чему се бројни процеси одмичу од тачке рјешења.

При прегледу ове публикације треба имати у виду околности које су град Мостар држале у изузетно неповољном положају цијелу једну деценију, при чему су губитници у првом реду биле његове грађанке и грађани, упоредо резултирајући и стагнацијом рада и развоја Градске администрације.

Ова публикација доноси сазнања базирана на самопроцјени Градске администрације наспрам властитог мишљења грађанки и грађана града Мостара, те јој је намјера указати на базично стање, односно полазну тачку са које је потребно уложити додатне напоре како би се све актере потакло на акцију у корист креирања квалитетних услова живота.

Самопроцјена капацитета Града Мостара базирана на 12 принципа добре локалне самоуправе у поређењу са стајалиштима грађанки и грађана Мостара

Увод

Како Град види себе а како Ви видите Град?

У оквиру трогодишњег пројекта "Мостар – Простори који покрећу", финансираног средствима Владе Уједињеног Краљевства, проведен је опсежан процес самопроцјене капацитета Града Мостара у периоду април - мај 2022. године. Процес је координирао пројектни партнер Агенција локалне демократије Мостар у сарадњи са представницима Града Мостара, а обухватио је неколико кључних фаза.

Као темељ за почетак процеса процјене, у марту 2022. године, одржана је радионица о ЕЛОГЕ програму Вијећа Европе са тимом делегираним испред Града Мостара, а чија се методологија базира на самопроцјени локалних самоуправа кроз 12 принципа доброг демократског управљања. У оквиру радионице, сертификирани ЕЛОГЕ стручњаци пренијели су делегираном тиму Града Мостара детаљан поступак провођења и евалуације наведеног процеса, те су им уручени сви доступни приручни материјали, преведени на локалне језике и прилагођени локалном контексту.

Прва фаза самопроцјене Града Мостара, базирана на ЕЛОГЕ програму, подразумијевала је онлине промоцију и дисеминацију упитника за грађанке и грађане града Мостара. Садржај упитника базиран је на 12 принципа добре демократске управе, који покривају следећа подручја дјеловања: поштено провођење локалних избора, заступање и судјеловање; реактивност – адекватна и благовремена реакција; ефикасност и дјелотворност; владавину права; етичко понашање; компетентност и капацитет; иновације и отвореност за промјене; одрживост и дугорочна оријентација; добро финансијско управљање; људска права, културна различитост и социјална кохезија; одговорност.

На питања у оквиру наведених принципа одговорило је укупно 1.524 испитаника чиме су дали властиту процјену квалитета услуга које пружа и политике коју проводи Град Мостар.

Друга фаза процеса самопроцјене односила се на попуњавање темељног документа, стандарда ЕЛОГЕ програма, од стране тима делегираног испред Града Мостара. Стандард ЕЛОГЕ програма се базира на истих 12 принципа доброг демократског управљања, кроз које локална самоуправа на темељу бројних индикатора оцјењује своје дјеловање. Свака додијелена оцјена која се односи на одређени принцип своје упориште мора имати у приложеној документацији која поткрјепљује исту. У трећој фази процеса, попуњеном Стандарду ЕЛОГЕ програма, од стране делегираног тима Града

Мостара, приложена су претходно статистички обрађена мишљења грађанки и грађана Мостара. Ова публикација доноси компаративни приказ самопроцјене коју је провео Град Мостар у односу на мишљења грађанки и грађана Мостара темељених на 12 принципа добре демократске управе.

Треба имати на уму да је самопроцјена капацитета коју је провео Град Мостар у оквиру пројекта "Мостар – Простори који покрећу" увод у реализацију наредних активности пројекта, са фокусом на серију едукација кроз ЛАП програм Вијећа Европе, које ће реализирати пројектни партнер, Агенција локалне демократије Мостар. Едукације ће за циљ имати јачање капацитета јавних службеника и службеница Града Мостара, као и представника организација цивилног друштва које дјелују на подручју Мостара, а у контексту побољшања свих мањкавости које су детектоване на темељу претходно извршене самопроцјене Града Мостара.

Важно је нагласити да се проведени процес самопроцјене темељен на ЕЛОГЕ програму Вијећа Европе понавља, те да сваки нови циклус самопроцјене уз усмјерене едукације, јачањем капацитета настоји ојачати и побољшати подручја дјеловања која се покажу као слабе карике локалне самоуправе.

Упитник за грађанке и грађане града Мостара

У априлу, 2022. године проведена је онлине анонимна анкета која је путем упитника прикупила ставове грађанки и грађанка Мостара о дјеловању Града Мостара, а базирала се на 12 принципа доброг демократског управљања. На анкету је одговорило 1.524 испитаника.

Упитник је садржао следећа питања:

Принцип 1: Поштено провођење избора, заступање и судјеловање

(Осигурава реалне могућности свим грађанкама/грађанима да искажу свој став о јавним пословима у локалној заједници)

1. Задовољан/на сам могућностима које имам да утичем на Градске одлуке које су ми од интереса.

0 - Немам мишљење

1 - Врло слабо

2 - Слабо

3 - Добро

4 - Врло добро

Принцип 2: Реактивност- благовремена и адекватна реакција

(Осигурава да локална власт испуни легитимна очекивања и потребе грађанки/грађана)

2. Притужбе везане за пружање услуга Град Мостар рјешава на професионалан начин.

0 - Немам мишљење

1 - Врло слабо

2 - Слабо

3 - Добро

4 - Врло добро

Принцип 3: Учинковитост и дјелотворност

(Осигурава да су циљеви испуњени уз најбољу употребу ресурса)

3. У цјелини, прилично сам задовољан/на услугама које пружа Град Мостар.

0 - Немам мишљење

1 - Врло слабо

2 - Слабо

3 - Добро

4 - Врло добро

Принцип 4: Отвореност и транспарентност

(Осигурава јавни приступ информацијама и олакшава разумијевање начина провођења локалних јавних послова)

1. Град Мостар добро информише грађанке/грађане о питањима везаним за локалне политике.

- 0 - Немам мишљење
- 1 - Врло слабо
- 2 - Слабо
- 3 - Добро
- 4 - Врло добро

Принцип 5: Владавина права

(Осигурава праведност, непристраност и предвидљивост)

5. У овом граду заједнички интереси свих становника су важнији од интереса појединачца.

- 0 - Немам мишљење
- 1 - Врло слабо
- 2 - Слабо
- 3 - Добро
- 4 - Врло добро

Принцип 6: Етичко понашање

(Осигурава да је јавни интерес стављен испред приватног)

6. У овом граду сви грађани имају једнак третман без обзира на њихову повезаност са изабраним представницима/ама и службеницима/ама.

- 0 - Немам мишљење
- 1 - Врло слабо
- 2 - Слабо
- 3 - Добро
- 4 - Врло добро

Принцип 7: Компетентност и капацитети

(Осигурава да су локални изабрани представници/е и службеници/е у могућности обављати своје дужности)

7. Већина јавних службеника/ца у овом граду су компетентни и углавном добро обављају свој посао.

- 0 - Немам мишљење
- 1 - Врло слабо
- 2 - Слабо
- 3 - Добро
- 4 - Врло добро

Принцип 8: Иновације и отвореност за промјене
(Осигурава да добробит произлази из нових рјешења и добре праксе)

8. Град Мостар има добре процедуре за поступање по сугестијама грађана у сврху побољшања пружања јавних услуга.

- 0 - Немам мишљење
- 1 - Врло слабо
- 2 - Слабо
- 3 - Добро
- 4 - Врло добро

Принцип 9: Одрживост и дугорочна оријентација
(Осигурава узимање у обзир интерес будућих генерација)

9. У овом граду доносиоци одлука укључују грађане у проналажење рјешења за локалне проблеме.

- 0 - Немам мишљење
- 1 - Врло слабо
- 2 - Слабо
- 3 - Добро
- 4 - Врло добро

Принцип 10: Добро финансијско управљање
(Осигурава оптимално и продуктивно коришћење јавних средстава)

10. Град Мостар добро информисе грађане о томе шта порезни обвезници добивају за својновац.

- 0 - Немам мишљење
- 1 - Врло слабо
- 2 - Слабо
- 3 - Добро
- 4 - Врло добро

Принцип 11: Људска права, културна различитост и социјална кохезија
(Осигурава да сви грађани буду заштићени и поштовани и да нико није дискриминисан или искључен)

11. У овом граду се поштују људска права и њихова примјена се стално унапрјеђује за све категорије становништва.

- 0 - Немам мишљење
- 1 - Врло слабо
- 2 - Слабо
- 3 - Добро
- 4 - Врло добро

Принцип 12: Одговорност

(Осигурава да локални изабрани представници/е и службеници/е преузму одговорност и одговарају за своје поступке)

12. У овом граду изабрани представници/це добро образлажу своје одлуке грађанима

0 - Немам мишљење

1 - Врло слабо

2 - Слабо

3 - Добро

4 - Врло добро

ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

13. Пол

1 - Мушки

2 - Женски

13.a Занимање:

1 - Запослен у јавном сектору

2 - Запослен у приватном сектору

3 - Самостални предузетник

4 - Студент/ученик

5 - Пензионер, прималац социјалне помоћи

6 - Незапослен

7 - Остало

13.b Веома сам задовољан/на могућностима које имам да утичем на властито радно окружење.

0 - Немам мишљење

1 - Врло слабо

2 - Слабо

3 - Добро

4 - Врло добро

14. У политици се често спомињу термини “лијево” и “десно”. На скали на којој 1 представља оне који су политички потпуно лијево, а 10 представља оне који су политички потпуно десно, гдје би сте се смјестили?

15. Ниво образовања:

- 1 - НКВ- без школе и незавршена основна школа
- 2 - ПКВ, НСС- основна школа
- 3 - КВ, ВКВ- средња школа до 3 год.
- 4 - ССС- средња школа у трајању од 4 и више година и гимназија
- 5 - ВШС- 1. степен факултета, стручни студиј и виша школа
- 6 - ВСС- факултет (дипломант), академија, магистериј, докторат

16. Приходи домаћинства:

- 1 - до 500 КМ
- 2 - до 1.000 КМ
- 3 - до 2.000 КМ
- 4 - преко 2.000 КМ

18. Колико година живите у граду Мостару?

19. Имате ли свакодневну одговорност за бригу о дјеци или другим члановима породице?

- 1 - Да
- 2 - Не

**ГРАФИЧКИ ПРИКАЗ УПИТНИКА
ЗА ГРАЂАНКЕ И ГРАЂАНЕ
МОСТАРА**

УПИТНИК ЗА ГРАЂАНКЕ И ГРАЂАНЕ МОСТАРА

**ПРОЦЈЕНА ПОЛИТИКА КОЈЕ ПРОВОДИ
И УСЛУГА КОЈЕ ГРАД МОСТАР ПРУЖА
СВОЈИМ ГРАЂАНИМА**

БРОЈ ИСПИТАНИКА

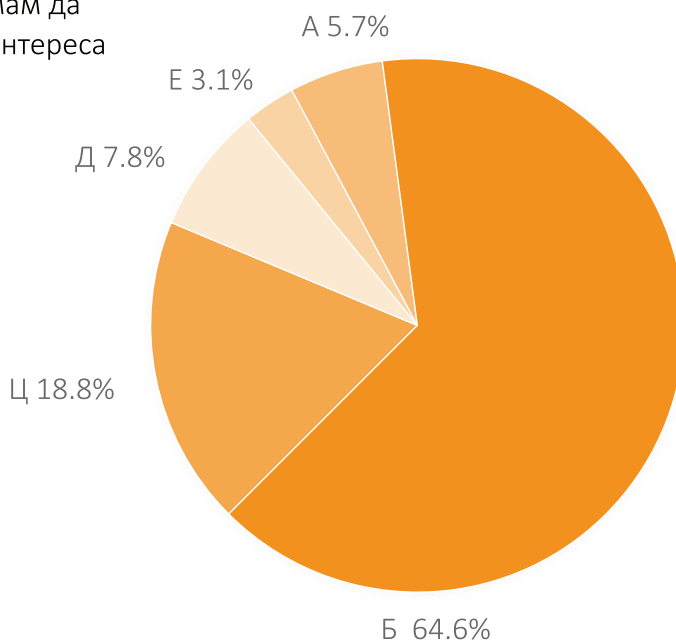
1.524

Принцип 1

Поштено провођење избора, заступање и судјеловање

Задовољан/на сам могућностима које имам да утичем на Градске одлуке које су ми од интереса

- А Немам мишљење
- Б Врло слабо
- Ц Слабо
- Д Добро
- Е Врло добро

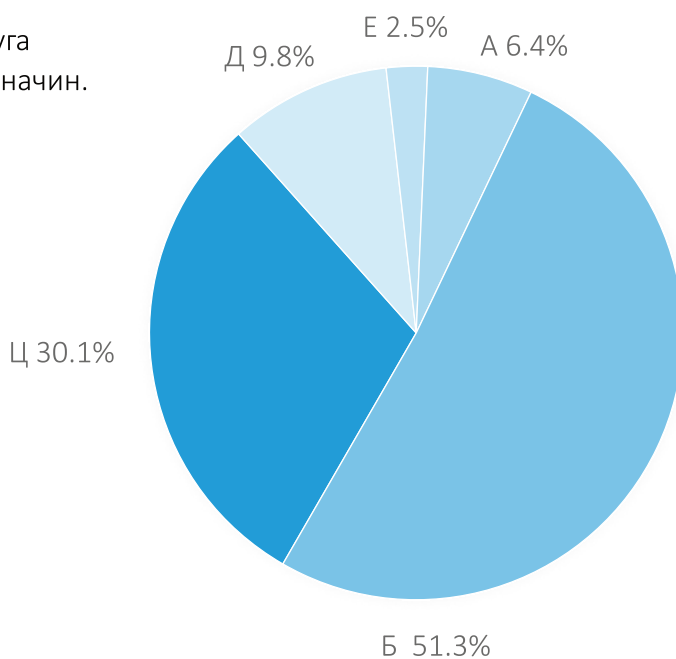

Принцип 2

Реактивност- благовремена и адекватна реакција

Притужбе везане за пружање својих услуга Град Мостар рјешава на професионалан начин.

- А Немам мишљење
- Б Врло слабо
- Ц Слабо
- Д Добро
- Е Врло добро

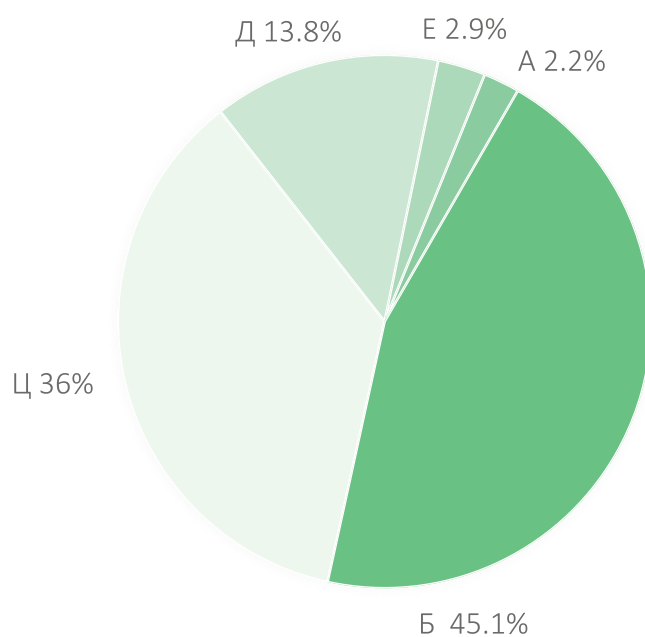

Принцип 3

Ефикасност и дјелотворност

У цјелини, прилично сам задовољан/на услугама које пружа Град Мостар.

- А Немам мишљење
- Б Врло слабо
- Ц Слабо
- Д Добро
- Е Врло добро

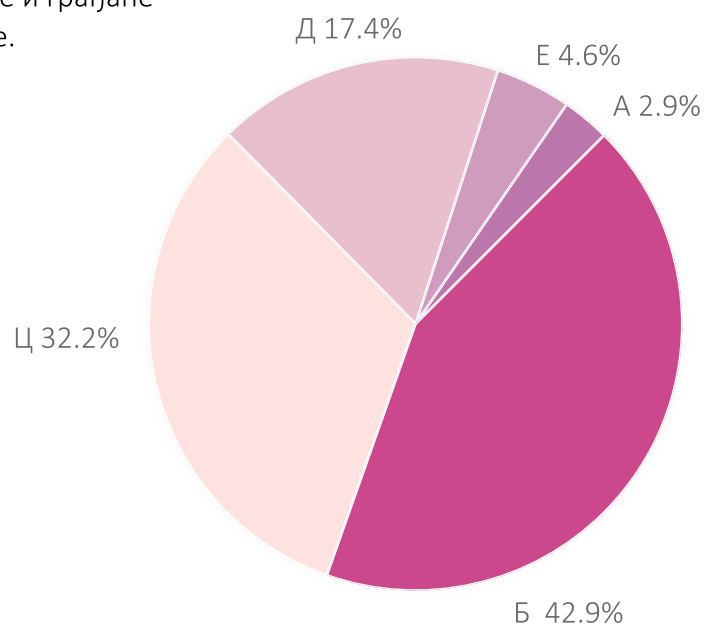

Принцип 4

Отвореност и транспарентност

Град Мостар добро информисхе грађанке и грађане о питањима везаним за локалне политике.

- А Немам мишљење
- Б Врло слабо
- Ц Слабо
- Д Добро
- Е Врло добро

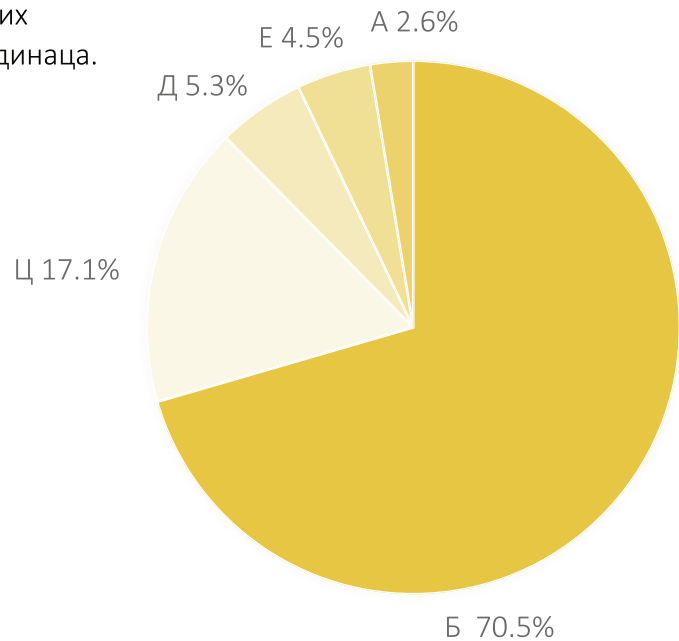

Принцип 5

Владавина права

У граду Мостару заједнички интереси свих становника су важнији од интереса појединаца.

- А Немам мишљење
- Б Врло слабо
- Ц Слабо
- Д Добро
- Е Врло добро

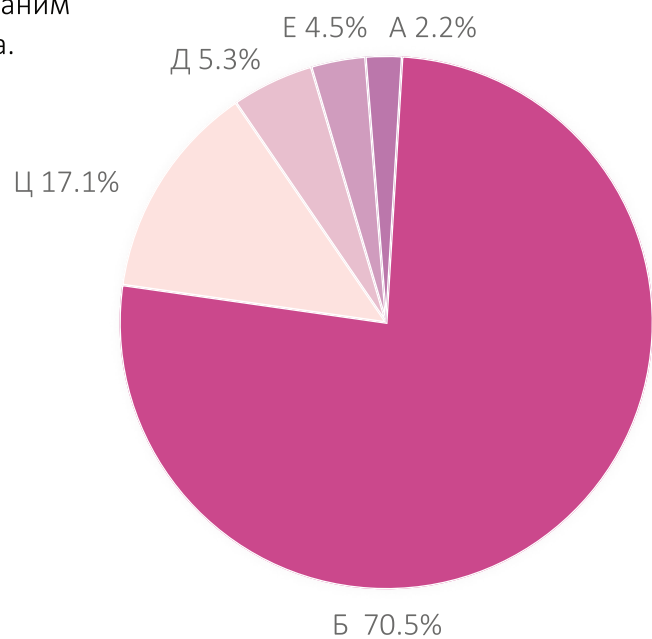

Принцип 6

Етичко понашање

У граду Мостару сви грађани имају једнак третман без обзира на њихову повезаност са изабраним представницима/ама и службеницима/ама.

- А Немам мишљење
- Б Врло слабо
- Ц Слабо
- Д Добро
- Е Врло добро

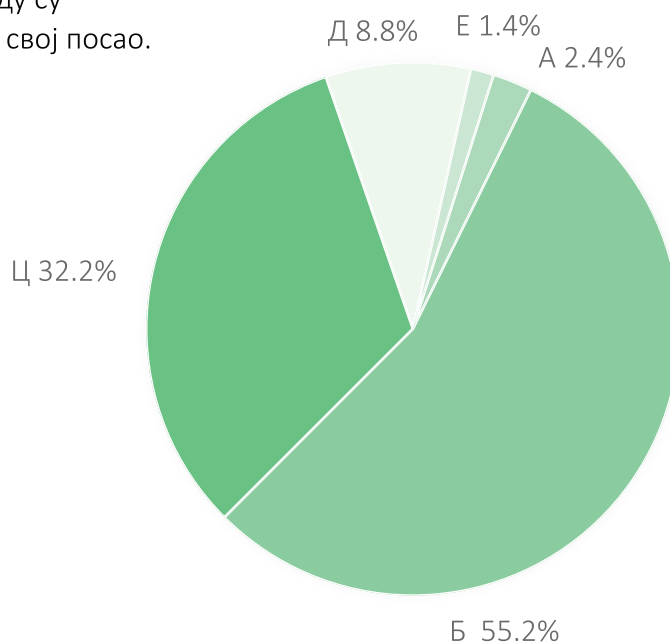

Принцип 7

Компетентност и капацитети

Већина јавних службеника/ца у овом граду су компетентни и углавном добро обављају свој посао.

- А Немам мишљење
- Б Врло слабо
- Ц Слабо
- Д Добро
- Е Врло добро

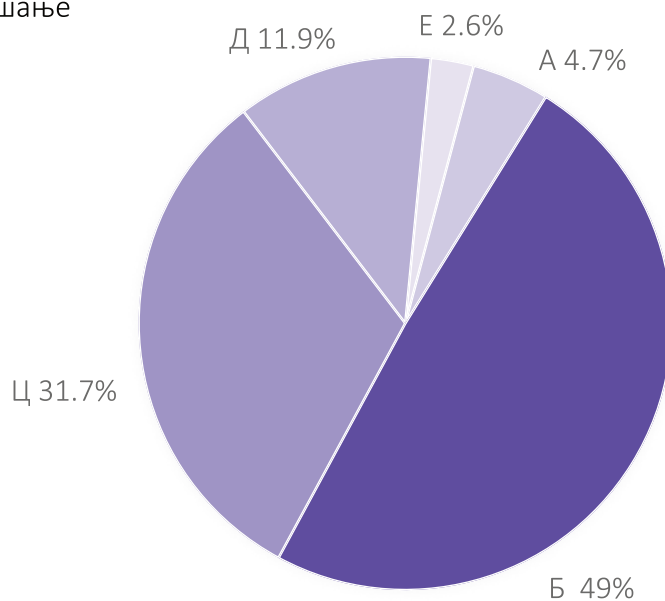

Принцип 8

Иновације и отвореност за промјене

Град Мостар има добре процедуре за поступање по сугестијама грађана/ки у сврху побољшање пружања јавних услуга.

- А Немам мишљење
- Б Врло слабо
- Ц Слабо
- Д Добро
- Е Врло добро

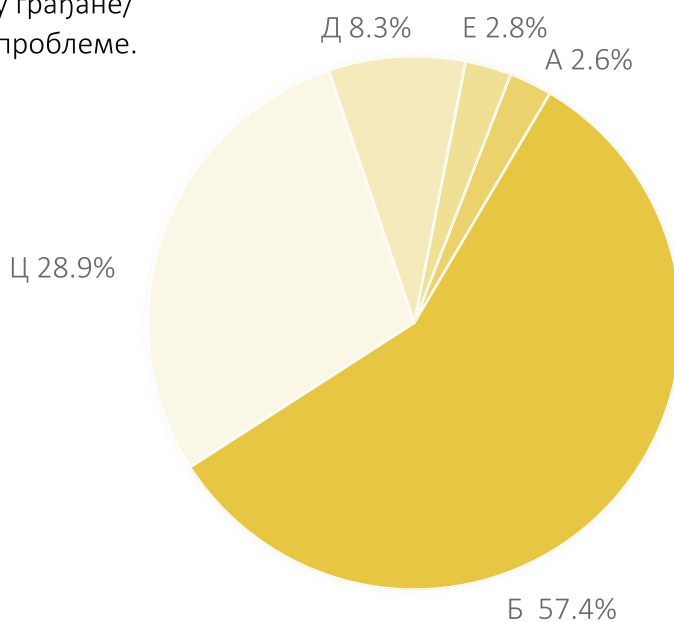

Принцип 9

Одрживост и дугорочна оријентација

У овом граду доносиоци одлука укључују грађане/ке у проналажење рјешења за локалне проблеме.

- А Немам мишљење
- Б Врло слабо
- Ц Слабо
- Д Добро
- Е Врло добро

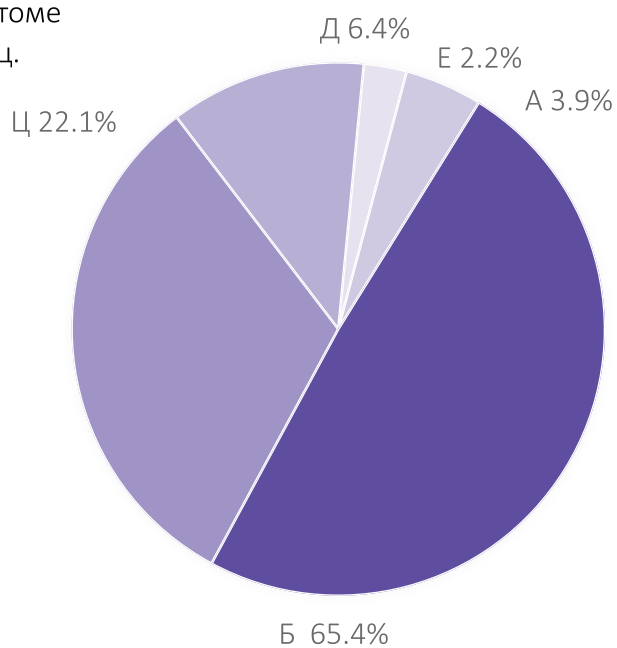

Принцип 10

Добро финансијско управљање

Град Мостар добро информише грађане/ке о томе шта порезни обвезници добивају за свој новац.

- А Немам мишљење
- Б Врло слабо
- Ц Слабо
- Д Добро
- Е Врло добро

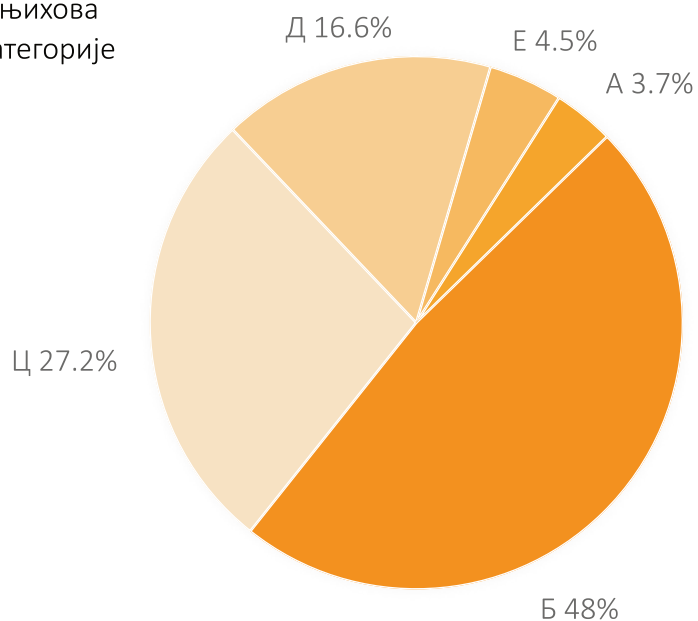

Принцип 11

Људска права, културна различитост и социјална кохезија

У овом граду се поштују људска права и њихова примјена се стално унапрјеђује за све категорије становништва.

- А Немам мишљење
- Б Врло слабо
- Ц Слабо
- Д Добро
- Е Врло добро

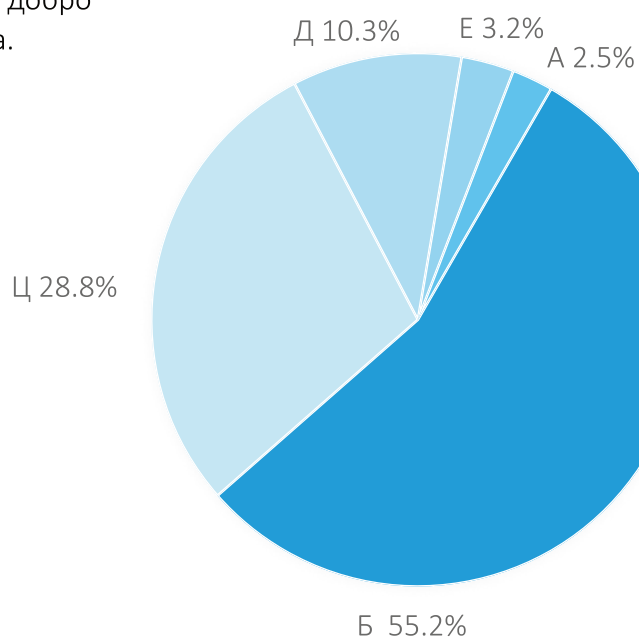

Принцип 12

Одговорност

У овом граду изабрани представници/це добро образлажу своје одлуке грађанима/кама.

- А Немам мишљење
- Б Врло слабо
- Ц Слабо
- Д Добро
- Е Врло добро

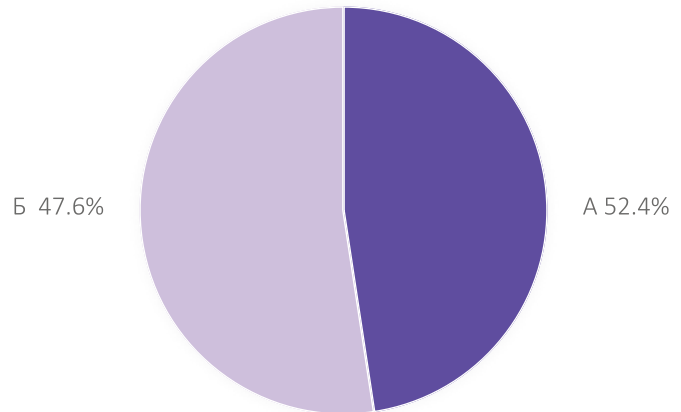

Упитник за грађанке и грађане града Мостара

Основне информације о испитаницима

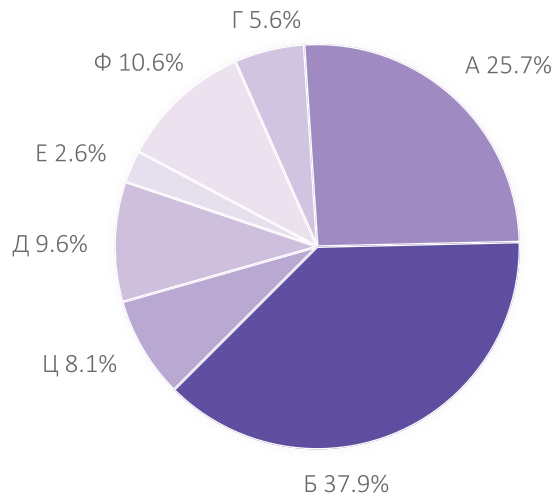
Пол

- А Мушки
- Б Женски

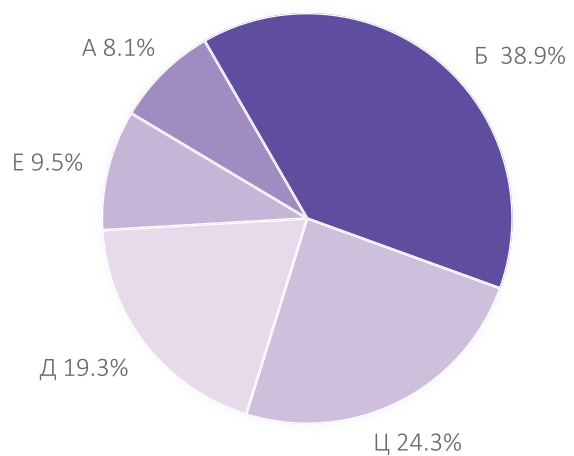
Занимање

- А Запослен у јавном сектору
- Б Запослен у приватном сектору
- Ц Самостални предузетник
- Д Студент/ученик
- Е Пензионер
- Ф Незапослен
- Г Остало

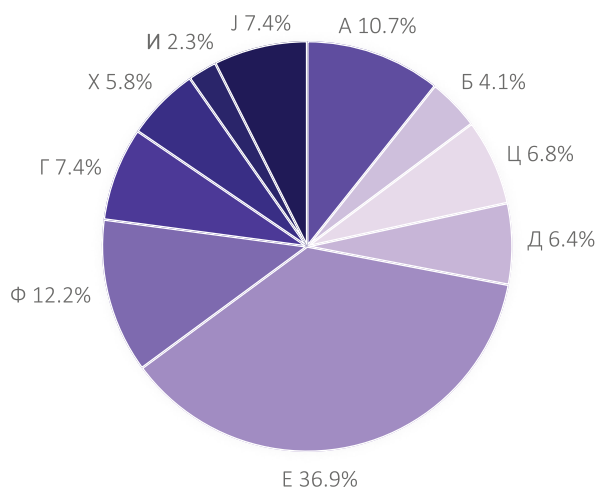
Веома сам задовољан/на могућностима које имам да утичем на властито радно окружење.

- А Немам мишљење
- Б Врло слабо
- Ц Слабо
- Д Добро
- Е Врло добро

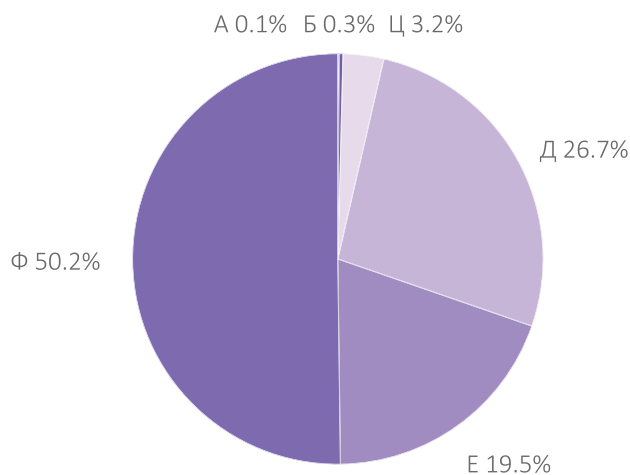
У политици се често спомињу термини "лијево" и "десно". На скали на којој 1 представља оне који су политички потпуно лијево, а 10 представља оне који су политички потпуно десно, гдје би сте се смјестили?

- А 1   Ф 6
- Б 2   Г 7
- Ц 3   Х 8
- Д 4   И 9
- Е 5   Ј 10

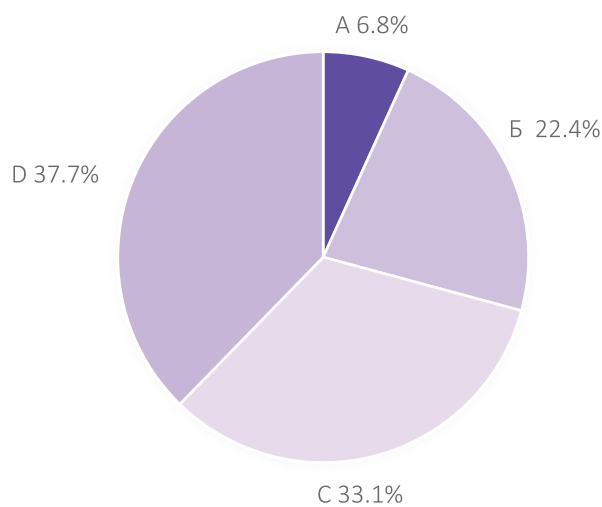
Ниво образовања

- А без школе
- Б основна школа
- Ц средња школа до 3 године
- Д средња школа (4 године и више)
- Е 1. степен факултета
- Ф 2. и 3. степен факултета

Приходи домаћинства

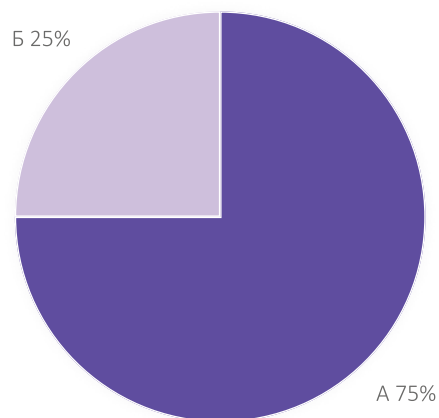
- А до 500 км
- Б до 1.000 км
- Ц до 2.000 км
- Д преко 2.000 КМ

Имате ли свакодневну одговорност бриге о дједи или другим члановима породице?

А да

Б не

Графички приказ самопроцјене капацитета града Мостара

По завршетку анкетања грађанки и грађана Мостара, Град Мостар започео је са процесом самопроцјене властитих капацитета, такође на основу 12 принципа доброг демократског управљања. Резултате самопроцјене можете погледати у "Графичком приказу самопроцјене капацитета Града Мостара".

ЕВРОПСКА ОЗНАКА ИЗВРСНОСТИ У УПРАВЉАЊУ СТАНДАРДИ ДОБРОГ УПРАВЉАЊА

ПРУЖАЊЕ ДОБРОГ УПРАВЉАЊА

ЕЛОГЕ Европска ознака изврност у управљању

Стандарди 12 принципа иновативности и доброг демократског управљања омогућавају идентификацију јединица локалне самоуправе које су најближе поштовању свих (или већине) принципа и стога испуњавају услове за добијање Европске ознаке изврности у управљању - ЕЛОГЕ.

Како користити референтне вриједности – Бенчмарк

1. Стандарди 12 принципа иновативности и доброг демократског управљања омогућавају идентификацију општина/градова који су најближе поштовању свих (или већине) принципа и стога испуњавају услове за добијање Европске ознаке изврсноности у управљању (ЕЛОГЕ- European Label of Governance Excellence). Свако удружење или институција, која има релевантна овлаштења и капацитет, може поднијети захтјев за ЕЛОГЕ акредитацију при Вијећу Европе како би било у могућности додијелити ознаку.

Стандардне вриједности пружају следеће информације:

- a. Опис принципа доброг управљања и списак активности које би обично помогле општини/граду да проведе тај принцип;
- b. Дио за самопроцјену у којем се од општина тражи да идентификују свој ниво зрелости за одређени принцип.

Општински/градски ниво примјене одређеног принципа се оцјењује на следећи начин:				
НИЈЕ ПРИМЈЕЊИВО	ВРЛО СЛАБ	СЛАБ	ДОБАР	ВРЛО ДОБАР
0	1	2	3	4
Није примјењиво, не знам нема мишљења.	Свјесни смо кључних питања која треба ријешити, али тренутно нема или има врло мало приступа или активности развијених за њихово рјешавање.	Препознајемо кључна питања и развијамо приступе или активности за њихово рјешавање, иако је практична имплементација до сада била ограничена.	Имамо добро развијене планове и активности за рјешавање кључних питања са значајним примјерима имплементације.	Можемо показати јасне доказе о доброј пракси који се могу подијелити и даље развијамо наш приступ како би се осигурало дугорочно и одрживо побољшање.

- c. Докази који подржавају самопроцјену коју је пружила општина/град.

2. Од општине/града се очекује да:

- a) прочита пружене информације за сваки принцип;
- b) размотри доказе које имају на располагању, а којима би се подупрла примјена одређеног принципа;
- c) направи самопроцјену нивоа примјене одређеног принципа; и
- d) документује доказе које жели да пружи у прилог властите самопроцјене.

3. Опис 'индикатора' одражава ниво аранжмана управљања који би били у складу са стандардом који би био прикладан за ЕЛОГЕ. општина/град која је „добро (3)“ за принцип доброг управљања вјероватно ће бити на нивоу потребном за ЕЛОГЕ

4. Информације које се користе као доказ за завршетак самопроцјене требале би бити лако доступне општинама/градовима из различитих извора, на примјер: постојеће политике, процедурални документи, оперативна правила и смјернице, интерни и екстерни ревизорски извјештаји, документи о инспекцијама и прегледима. Очекује се да ће анкета грађана, која је потребна као дио ЕЛОГЕ процјене, пружити користан извор доказа који ће подржати самопроцјену.

5. На дну сваког принципа наћи ћете једну изјаву која је преузета из упитника за грађане. Ову изјаву такође треба да оцијени општина/град и требала би да се користити за упоређивање одговора општине са одговорима грађана. Ако се пронађе било каква разлика између тих изјава, планом праћења (видјети у наставку) требале би се размотрити мјере које се могу подузети за смањење тих разлика.

6. Збирна матрица примјене принципа се користи да би се утврдило да ли општина/град испуњава критеријуме за ознаку збрајањем појединачних бодова за сваки принцип. (а) За сваки индикатор у датом принципу, означени су квадратићи и одговарајуће вриједности (између 0 и 4). Просјечна оцјена за сваки принцип је збир оцјена за све индикаторе подијељен са бројем индикатора. Ако је добијени просјек између 0 и 1,99, принцип се не проводи, и ознака се не додјељује. Ако је резултат 2 или више, овај резултат се узима у обзир за следећи корак. (б) Резултати за сваки принцип (2 или више) се збрајају и дијеле са 12. Ако је резултат 3 или више, ознака се додјељује. Ако је резултат мањи од 3, ознака се не додјељује. Све оцјене ће се рачунати само на индикаторима стандардних вриједности, а не на изјавама или упитницима за грађане и вијећнике.

7. Имплементација процјене може бити на нивоу државе или регије. Нека питања из овог документа можда неће бити примјењива за сваку регију/државу. Наравно, уложени су напори како би се то избјегло. Понекад се то нажалост није могло превазићи. Стога је на Платформи актера да предложи (и договори са Европском платформом) треба ли се неко питање уклонити из овог документа.

8. Сврха матрице примјене принципа је да помогне општинама/градовима да процијене своје јаке и слабе тачке. Постоји инхерентна динамика “побољшања” у овом процесу. Неуспјех у добијању ознаке би требао потакнути општине/градове да се фокусирају на слабе тачке и предузму акције за побољшање (план даљњег поступања) са циљем успјешне поновне примјене. Општине/градови које су примиле ознаку још увијек могу радити на побољшању оцена нижих од просјека како би могле добити ознаку са вишим просјеком следећи пут.

Ниво примјене одређеног принципа се оцјењује како сlijеди:		ОЦЈЕЊИВАЊЕ				
ПРИНЦИП 1: Поштено провођење избора, заступање и судјеловање		НП	ВС	С	Д	ВД
КЉУЧНИ ПОЈАМ	ИНДИКАТОР/ПОКАЗАТЕЉ	0	1	2	3	4
1.	Локални избори се проводе слободно и поштено, у складу с међународним стандардима домаћим законодавством, без икаквих превара.					4
2.	Грађани се налазе у центру јавних активности и на јасно дефинисан начин су укључени у јавни живот на локалном нивоу					4
	Општине/градови настоје да побољшају локалне прописе и практичне аранжмане у вези са учешћем грађана у локалном јавном животу.					4
	Јавност је консултована у почетној фази процеса доношења одлука.					4
3.	Сви мушкарци и жене могу имати глас у доношењу одлука, било директно или преко легитимних посредничких тијела која заступају њихове интересе. Тако широко учешће је изграђено на слободи изражавања, окупљања и удруживања.				3	
	Постоји активан програм за охрабривање појединачца да преузму изабране представничке улоге.				3	
4.	Сви се гласови, укључујући оне мање привилегованих и најрањивијих, саслушавају и узимају у обзир при доношењу одлука, укључујући и додјелу ресурса.				3	
	Постоји активан програм за укључивање оних који су социјално угрожени у доношење одлука.				3	
5.	Увијек постоји искрен покушај посредовања између различитих легитимних интереса и да се постигне широки консензус о томе шта је у најбољем интересу цијеле заједнице и како се то може постићи.					4
	Општина/град је увела технике за делиберативни/ савјетодавни процес у општини (савјетодавно саслушање, грађанска порота, партициптивно буџетирање итд.).					4
6.	Одлуке се доносе по вољи многих, док се поштују права и легитимни интереси неколицине.					4
У овој општини/граду људи су задовољни могућностима које имају да учину на одлуке локалне управе које су им од интереса.			1			

Ниво примјене одређеног принципа се оцјењује како слиједи:		ОЦЈЕЊИВАЊЕ				
ПРИНЦИП 2: Реактивност- благовремена и адекватна реакција		НП	ВС	С	Д	ВД
КЉУЧНИ ПОЈАМ	ИНДИКАТОР/ПОКАЗАТЕЉ	0	1	2	3	4
1.	Циљеви, правила, структуре и процедуре прилагођени су легитимним очекивањима и потребама грађана.				3	
	Општине/градови осигуравају да сви изабрани представници имају на уму првенствено интересе локалног становништва.				3	
2.	Јавне услуге се пружају, а на захтјеве и жалбе се одговара у разумном року.				3	
	Развијена је и имплементирана процедура поступања по индивидуалним жалбама у вези са функционисањем локалних јавних служби и органа власти, са задатим временом одговора и постоје докази да се она користи.				3	
	Информације у вези с притужбама на општину/град и одговорима на притужбе, укључујући податке о свакој проистаклој промјени доступне су запосленицима, изабраним представницима и грађанима.				3	
	Ако су потребне промјене у политици и начину пружања услуга, оне се врше на основу истраживања, извјештаја, консултација, притужби и других метода. Учињене промјене се објављују.			2		
	Општина/град пружа добру бригу о 'корисницима' осигуравајући да услуге пружа образовано и добро обучено особље које разумије потребе свог становништва.				3	
У овој општини/граду се притужбе везане уз пружање услуга рјешавају на професионалан начин.			1			

Ниво примјене одређеног принципа се оцјењује како слиједи:		ОЦЈЕЊИВАЊЕ				
ПРИНЦИП 3: Ефикасност и дјелотворност		НП	ВС	С	Д	ВД
КЉУЧНИ ПОЈАМ	ИНДИКАТОР/ПОКАЗАТЕЉ	0	1	2	3	4
1.	Резултати одговарају договореним циљевима.				3	
2.	Расположиви ресурси се користе на најбољи могући начин.		1			
3.	Системи за управљање учинком омогућавају да се процијене и унаприједи ефикасност и дјелотворност услуга.				3	
	Општина/град развија и примјењује оквир за управљање учинком који обухвата све њене циљеве, службе и функције, укључујући одговарајуће показатеље и редовно подноси извјештаје о својим резултатима и напретку свог рада.				3	
	Општина/град размјењује добре праксе с другим општинама и користи ове информације за побољшање властите ефикасности и дјелотворности.				3	
	Општина/град израђује стратешки и оперативни евалуациони документ за евалуацију јавних политика.		1			
4.	Општина/град узима у обзир резултате својих евалуација како би спровела своје будуће јавне политике.			2		
	Ревизије се обављају у редовним интервалима ради процјене и побољшања рада.				3	
	Процедуре, извјештаји о раду и информациони системи се подвргавају независној ревизији, а о резултатима се извјештавају вијећници.				3	
4.	Све главне услуге и функције се редовно проверавају у одговарајућим интервалима, како би се процијенио њихов рад и утицај.			2		
	Општине/градови воде одговарајућу евиденцију како би се обезбедила идентификација образаца поступања и повећала ефикасност и дјелотворност.			2		
У цјелини, људи у овој општини/граду су прилично задовољни услугама које пружа општина/град.			1			

Ниво примјене одређеног принципа се оцјењује како слиједи:		ОЦЈЕЊИВАЊЕ				
ПРИНЦИП 4: Отвореност и транспарентност		НП	ВС	С	Д	ВД
КЉУЧНИ ПОЈАМ	ИНДИКАТОР/ПОКАЗАТЕЉ	0	1	2	3	4
1.	Одлуке се доносе и проводе у складу са правилима и прописима.				3	
	Општински/градски правни оквир укључује јасну шему доношења одлука, одређујући ко је одговоран за доношење сваке одлуке и како ће се одлуке доносити, проводити и објављивати.				3	
	Општина/град доноси и проводи одлуке на начин који је отворен, транспарентан, одговоран и правовремен, те у складу са правилима и прописима и који је у складу са међународним стандардима најбоље праксе.				3	
	Постоји широко доступан и разумљив процес за подношење жалби на донесене одлуке.				3	
	Опозиција има право да износи приједлоге, амандмане и интерпелације. Опозиција такође има право да тражи састанке анкетних одбора о одређеним темама и има право да буде заступљена у неким тијелима локалне власти.				3	
2.	Јавностима приступивим информацијама које нису проглашене тајнима из добро образложених разлога у складу са законом (као што је заштита приватности или обезбјеђивање правичности у поступку јавних набавки).				3	
	Општине/градови активно информишу становништво.				3	
	Општински/градски састанци су отворени за јавност и медије, а дневни ред и материјали су јавно доступни.				3	
3.	Информације о одлукама, провођењу јавних политика и резултатима доступне су јавности на такав начин да омогућава дјелотворно праћење и допринос раду локалних власти.				3	
	Изабрани представници показују отвореност према медијима и спремност да медијима пруже информације.				3	
Ова општина/град добро информише грађане о питањима везаним за локалне политике.			1			

Ниво примјене одређеног принципа се оцјењује како сlijеди:		ОЦЈЕЊИВАЊЕ				
ПРИНЦИП 5: Владавина права		НП	ВС	С	Д	ВД
КЉУЧНИ ПОЈАМ	ИНДИКАТОР/ПОКАЗАТЕЉ	0	1	2	3	4
1.	Локалне власти се придржавају закона и судских одлука				3	
			1			
2.	Правила и прописи усвајају се у складу с процедурама предвиђеним законом и проводе се непристрано.				3	
					3	
У овој општини/граду заједнички интереси свих становника су важнији од интереса појединаца.			1			

Ниво примјене одређеног принципа се оцјењује како сlijеди:		ОЦЈЕЊИВАЊЕ				
PRINCIPLE 6: Етичко понашање		НП	ВС	С	Д	ВД
КЉУЧНИ ПОЈАМ	ИНДИКАТОР/ПОКАЗАТЕЉ	0	1	2	3	4
1.	Јавно добро је постављено испред појединачних интереса				3	
				2		
2.	Постоје дјелотворне мјере за спречавање и борбу против свих облика корупције.				3	
				2		
				2		
					3	
3.	Сукоби интереса пријављују се правовремено и укључена лица морају се изузети из учествовања у доношењу релевантних одлука.				3	
					3	
				2		
У овој општини/граду сва лица имају једнак третман без обзира на њихову повезаност са изабраним представницима или службеницима.			1			

Ниво примјене одређеног принципа се оцјењује како слиједи:		ОЦЈЕЊИВАЊЕ				
ПРИНЦИП 7: Компетентност и капацитет		НП	ВС	С	Д	ВД
КЉУЧНИ ПОЈАМ	ИНДИКАТОР/ПОКАЗАТЕЉ	0	1	2	3	4
1.	Професионалне вјештине запослених у управи непрестано се одржавају и оснажују како би се побољшао учинак и квалитет њиховог рада.				3	
	Општина/град води систем за имплементацију планова за лични развој својих запосленика.			2		
2.	Јавни службеници су мотивисани да континуирано побољшавају свој учинак.			2		
	Општина/град има политику запошљавања и селекције као и процедуре које су јавне и проводе се досљедно.			2		
	План обуке је развијен, имплементиран и надгледан како би се осигурало да су потребе за оспособљавањем у потпуности задовољене, а професионалне вјештине континуирано развијане прије него што то постане препрека за пружање услуга те се подузимају мјере да се избјегне да недостатак обуке омета учинковитост пружања услуга.			2		
	Општине/градови разматрају провођење и исходе процедура запошљавања, обуке и унапређења и на основу тога чине побољшања.			2		
3.	Практичне методе и процедуре се креирају и користе како би се вјештине претвориле у капацитет и произвеле боље резултате.				3	
	Особље добија редовне процјене свог учинка и напредовања као дио систематског приступа процјене рада и развоја каријере.		1			
Већина изабраних представника у овој општини/граду су компетентни и углавном добро обављају свој посао.			1			

Ниво примјене одређеног принципа се оцјењује како слиједи:		ОЦЈЕЊИВАЊЕ				
ПРИНЦИП 8: Иновације и отвореност за промјене		НП	ВС	С	Д	ВД
КЉУЧНИ ПОЈАМ	ИНДИКАТОР/ПОКАЗАТЕЉ	0	1	2	3	4
1.	Траже се нова и ефикасна рјешења проблема и искориставају се предности савремених метода пружања услуга.					4
	Општине/градови подузимају мјере како би идентификовале и примиле примјере добре праксе и нових рјешења.				3	
2.	Постоји спремност да се испробају и експериментишу нови програми и да се учи из искуства других.				3	
3.	Клима погодна за промјене ствара се у интересу постизања бољих резултата.				3	
У овој општини/граду постоје добре процедуре за поступање по сугестијама грађана за побољшање пружања јавних услуга.			1			

Ниво примјене одређеног принципа се оцјењује како слиједи:		ОЦЈЕЊИВАЊЕ				
ПРИНЦИП 9: Одрживост и дугорочна оријентација		НП	ВС	С	Д	ВД
КЉУЧНИ ПОЈАМ	ИНДИКАТОР/ПОКАЗАТЕЉ	0	1	2	3	4
1.	Потребе будућих генерација узете су у обзир у садашњим политикама.				3	
	Потребе будуће генерације рутински се узимају у обзир у процесу планирања.				3	
2.	Одрживост заједнице непрестано се узима у обзир. Приликом доношења одлука се настоји да се интернализују сви трошкови и да се проблеми и тензије не пренесе на будуће генерације, било да су еколошки, структурни, финансијски, економски или социјални.				3	
	Осигуравање одрживости је интегрални дио развоја политике и стратегије, планирања дјеловања и постављања циљева у свим одјелима, функцијама и подручјима услуга.			2		
	Специфични ресурси и одговорности су посвећени општој одрживости (нпр. у међусекторској радној групи).				3	
	Рутински се осигурава да процеси који се одвијају у општини, као што су управљање учинком, ревизија и надзор, обезбеђују и механизме за давања повратних информација и преиспитивање одрживости у пракси и раду.			2		
3.	Постоји широка и дугорочна перспектива будућности локалне заједнице уз свијест о томе шта је потребно за такав развој.				3	
	Постоји план капиталног финансирања који осигурава дугорочну одрживост општинске инфраструктуре и имовине.			2		
	Постоји разумијевање историјске, културне и друштвене сложености на којој је утемељена ова перспектива.				3	
У овој општини/граду доносиоци одлука укључују грађане у проналажење рјешења за локалне проблеме и одрживост.			1			

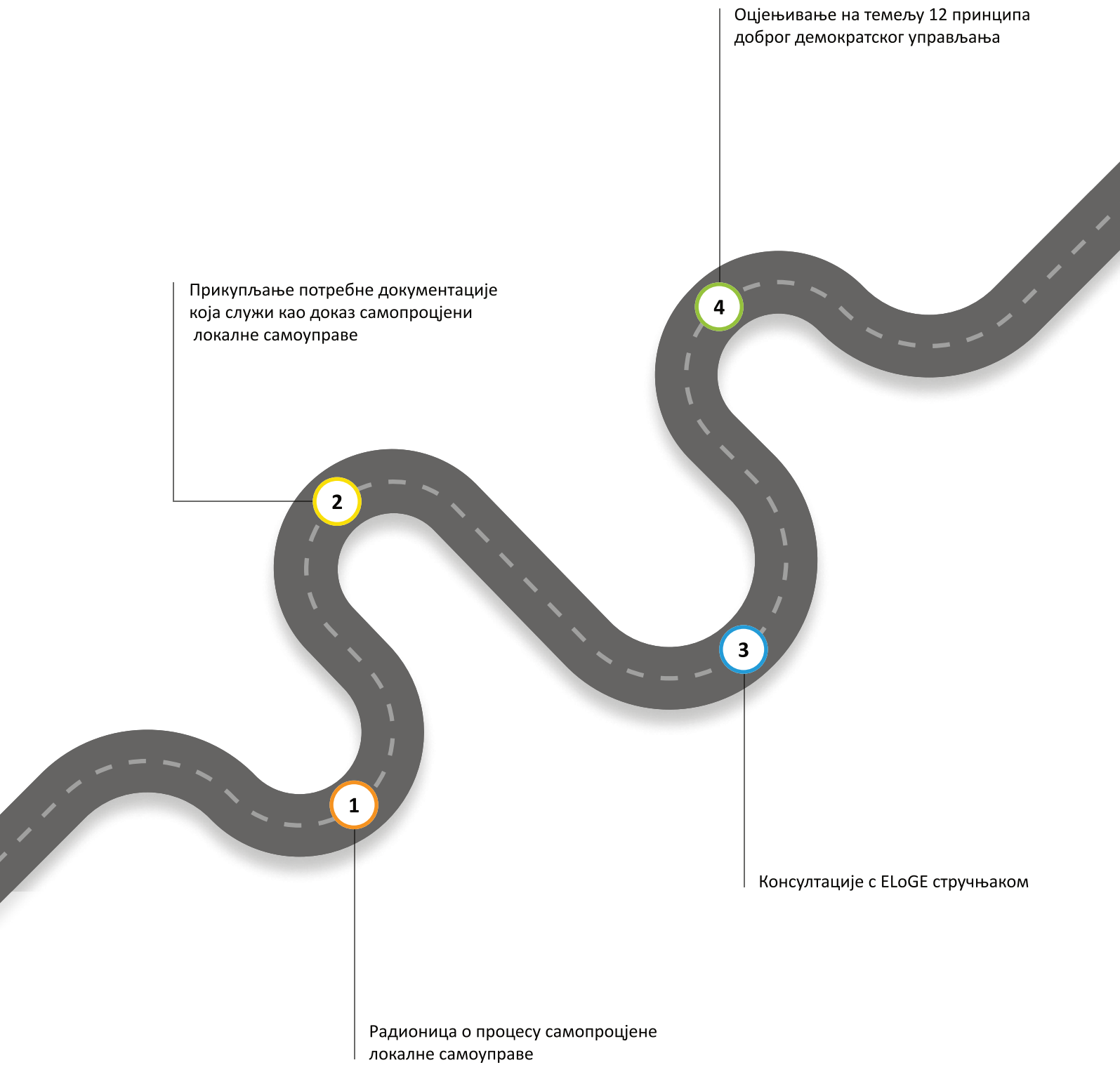
Ниво примјене одређеног принципа се оцјењује како сlijеди:		ОЦЈЕЊИВАЊЕ				
ПРИНЦИП 10: Добро финансијско управљање		НП	ВС	С	Д	ВД
КЉУЧНИ ПОЈАМ	ИНДИКАТОР/ПОКАЗАТЕЉ	0	1	2	3	4
1.	Накнаде не премашују трошкове пружених услуга и не смањују прекоmjерну потражњу, нарочито у случају важних јавних услуга.				3	
2.	У финансијском управљању примјењује се опрез и промишљеност укључујући уговарање и коришћење кредита, у процјени ресурса, прихода и резерви, те у коришћењу посебних прихода.				3	
	Функцијом интерне ревизије преиспитују се финансијске трансакције како би се осигурала усклађеност са одредбама одобрених интерних процедура.			2		
	Редовни извјештаји су презентовани званичницима и изабраним представницима упоређујући стварне приходе и расходе са буџетом.				3	
	Ревизију јавних рачуна обављају особе независне од општине/града.				3	
	Резултати екстерних ревизија и годишњих ревизија се јавно објављују.			2		
	Годишња ревизија укључује преиспитивање новчане вриједности услуга пружених од стране општине/града.		1			
3.	Припремају се вишегодишњи буџетски планови уз консултовање јавности.				3	
	Процес припреме буџета укључује опсежне консултације са вањским заинтересованим актерима.				3	
	Одобрени буџети, пореске стопе и годишњи извјештаји са подацима о резултатима у пружању услуга доступни су јавности.				3	
	Свим грађанима је доступан сажетак буџета и података о порезима.			2		
4.	Ризици су правилно процијењени и управљани, укључујући објављивање консолидованих рачуна и, у случају јавно-приватног партнерства, реалистичном подјелом ризика.		1			
5.	Локална власт учествује у аранжманима међуопштинску солидарност, праведну подјелу терета и бенефита и смањење ризика (системи изједначавања, међуопштинска сарадња и узајамно повезивање ризика).				3	
	Међуопштински приступ је фактор напретка у управљању општином.				3	
	Општина/град учествује у међуопштинској организацији како би побољшала своје перформансе и услуге грађанима.				3	
Ова општина/град добро информисе грађане о томе шта порезни обвезници добијају за свој новац.			1			

Ниво примјене одређеног принципа се оцјењује како слиједи:		ОЦЈЕЊИВАЊЕ				
ПРИНЦИП 11: Људска права, културна различитост и социјална кохезија		НП	ВС	С	Д	ВД
КЉУЧНИ ПОЈАМ	ИНДИКАТОР/ПОКАЗАТЕЉ	0	1	2	3	4
1.	У сфери утицаја локалне власти људска права се поштују, штите и проводе, а води се борба против дискриминације по било ком основу.			2		
					3	
2.	Културна различитост се третира као вриједност и улажу се континуирани напори да се осигура да сви имају значајну улогу у локалној заједници, идентификују се са њом и не осјећају се искљученима				3	
3.	Промовише се социјална кохезија и интеграција угрожених подручја.				3	
					3	
4.	Очуван је приступ основним услугама, посебно за најугроженије дијелове становништва.				3	
У овој општини/граду се поштују људска права и њихова примјена напредује за све сегменте становништва.			1			

Ниво примјене одређеног принципа се оцјењује како слиједи:		ОЦЈЕЊИВАЊЕ				
ПРИНЦИП 12: Одговорност		НП	ВС	С	Д	ВД
КЉУЧНИ ПОЈАМ	ИНДИКАТОР/ПОКАЗАТЕЉ	0	1	2	3	4
1.	Сви доносиоци одлука, колективни и индивидуални, преузимају одговорност за своје одлуке.					4
2.	Одлуке се извјештавају, образлажу и могу бити санкционисане.				3	
					3	
					3	
3.	Постоје дјелотворни правни лијекови против лошег управљања и против поступака локалних власти којима се крше грађанска права.				3	
				2		
				2		
У овој општини/граду изабрани дужносници добро образлажу своје одлуке становницима.			1			

ПРИНЦИП	ДЕФИНИЦИЈА НАСЛОВА	НИВО ЗРЕЛОСТИ					
		0 Није примјењиво	1 Врло слаб	2 Слаб	3 Добар	4 Врло добар	Изајава
1.	Поштено провођење, избора, заступање и судјеловање					3.63	4
2.	Реактивност: Благовремена и адекватна реакција				2.83		3
3.	Ефикасност и дјелотворност			2.22			2
4.	Отвореност и транспарентност				3		3
5.	Владавина права				2.5		3
6.	Етичко понашање				2.5		3
7.	Компетентност и капацитети			2.13			2
8.	Иновације и отвореност за промјене				3.25		3
9.	Одрживост и дугорочна оријентација				2.66		3
10.	Добро финансијско управљање				2.5		3
11.	Људска права, културна различитост и социјална кохезија				2.83		3
12.	Одговорност				2.85		3
	Укупан број бодова						3

ПРОЦЕС САМОПРОЦЈЕНЕ ГРАДА МОСТАРА

САМОПРОЦЈЕНА КАПАЦИТЕТА ГРАДА МОСТАРА

БОДОВАЊЕ

0

НИЈЕ ПРИМЈЕЊИВО

1

ВРЛО СЛАБО

2

СЛАБО

3

ДОБРО

4

ВРЛО ДОБРО

ПРИНЦИП 1

Поштено провођење избора, заступање и судјеловање

УКУПНА ОЦЈЕНА 4

4

Локални избори се проводе слободно и поштено, у складу с међународним стандардима и домаћим законодавством, без икаквих превара.

3

Сви се гласови, укључујући оне мање привилегованих и најрањивијих, саслушавају и узимају у обзир при доношењу одлука, укључујући и додјелу ресурса.

4

Грађани се налазе у центру јавних активности и на јасно дефинисан начин су укључени у јавни живот на локалном нивоу.

4

Увијек постоји искрен покушај посредовања између различитих легитимних интереса и да се постигне широки консензус о томе шта је у најбољем интересу цијеле заједнице и како се то може постићи.

3

Сви мушкарци и жене могу имати глас у доношењу одлука, било директно или преко легитимних посредничких тијела која заступају њихове интересе. Тако широко учешће је изграђено на слободи изражавања, окупљања и удруживања.

4

Одлуке се доносе по вољи многих, док се поштују права и легитимни интереси неколицине.

ПРИНЦИП 2

Реактивност - благовремена и адекватна реакција

УКУПНА ОЦЈЕНА 3

3

Циљеви, правила, структуре и процедуре прилагођени су легитимним очекивањима и потребама грађанки и грађана.

2.75

Јавне услуге се пружају, а на захтјеве и жалбе се одговара у разумном року.

ПРИНЦИП 3

Ефикасност и дјелотворност

УКУПНА ОЦЈЕНА 2

2

Резултати одговарају договореним циљевима.

2.25

Системи за управљање учинком омогућавају да се процјене и унаприједе ефикасност и дјелотворност услуга.

1

Расположиви ресурси се користе на најбољи могући начин.

2.3

Ревизије се обављају у редовним интервалима ради процјене и побољшања рада.

ПРИНЦИП 4

Отвореност и транспарентност

УКУПНА ОЦЈЕНА 3

3

Одлуке се доносе и проводе у складу са правилима и прописима.

3

Информације о одлукама, провођењу јавних политика и резултатима доступне су јавности на такав начин да омогућава дјелотворно праћење и допринос раду локалних власти.

3

Јавност има приступ свим информацијама које нису проглашене тајнима из добро образложених разлога у складу са законом (као што је заштита приватности или обезбјеђивање правичности у поступку јавних набавки).

ПРИНЦИП 5

Владавина права

УКУПНА ОЦЈЕНА 3

2

Локалне власти се придржавају закона и судских одлука.

3

Правила и прописи усвајају се у складу са процедурама предвиђеним законом и проводе се непристрано.

ПРИНЦИПЕ 6

Етичко понашање

УКУПНА ОЦЈЕНА 3

2.5

Јавно добро је постављено испред појединачних интереса

2.6

Сукоби интереса пријављују се правовремено и укључена лица морају се изузети из учествовања у доношењу релевантних одлука.

2.5

Постоје дјелотворне мјере за спречавање и борбу против свих облика корупције.

ПРИНЦИП 7

Компетентност и капацитет

УКУПНА ОЦЈЕНА 2

2.5

Професионалне вјештине запослених у управи непрестано се одржавају и оснажују како би се побољшао учинак и квалитет њиховог рада.

2

Практичне методе и процедуре се креирају и користе како би се вјештине претвориле у капацитет и произвеле боље резултате.

2

Јавни службеници су мотивисани да континуирано побољшавају свој учинак.

ПРИНЦИП 8

Иновације и отвореност за промјене

УКУПНА ОЦЈЕНА 3

3.5

Траже се нова и ефикасна рјешења проблема и искоришћавају се предности савремених метода пружања услуга.

3

Клима погодна за промјене ствара се у интересу постизања бољих резултата.

3

Постоји спремност да се испробају и експериментишу нови програми и да се учи из искуства других.

ПРИНЦИП 9

Одрживост и дугорочна оријентација

УКУПНА ОЦЈЕНА 3

3

Потребе будућих генерација узете су у обзир у садашњим политикама.

2.5

Постоји широка и дугорочна перспектива будућности локалне заједнице уз свијест о томе шта је потребно за такав развој.

2.5

Одрживост заједнице се непрестано узима у обзир. Приликом доношења одлука се настоји да се интернализују сви трошкови и да се проблеми и тензије не преносе на будуће генерације, било да су еколошки, структурни, финансијски, економски или социјални

3

Постоји разумијевање историјске културне и друштвене сложености на којој је утемељена ова перспектива.

ПРИНЦИП 10

Добро финансијско управљање

УКУПНА ОЦЈЕНА 3

3

Накнаде не премашују трошкове пружених услуга и не смањују прекомјерну потражњу, нарочито у случају важних јавних услуга.

1

Ризици су правилно процијењени и управљани, укључујући објављивање консолидованих рачуна и, у случају јавно- приватног партнерства, реалистичном подјелом ризика.

2.5

У финансијском управљању примјењује омогућујући промишљеност укључујући уговарање и коришћење кредита, у процјени ресурса, прихода и резерви, те у коришћењу посебних прихода.

3

Локална власт учествује у аранжманима за међуопштинску солидарност, праведну подјелу терета и бенефита и смањење ризика (системи изједначавања, међуопштинска сарадња и узајамно повезивање ризика).

3

Припремају се вишегодишњи буџетски планови уз консултовање јавности.

ПРИНЦИП 11

Људска права, културна различитост и социјална кохезија

УКУПНА ОЦЈЕНА 3

2.5

У сфери утицаја локалне власти људска права се поштују, штите и проводе, а води се борба против дискриминације по било ком основу.

3

Промовише се социјална кохезија и интеграција угрожених подручја.

3

Културна различитост се третира као вриједност и улажу се континуирани напори да се осигура да сви имају значајну улогу у локалној заједници, идентификују се са њом и не осјећају се искљученима.

3

Очуван је приступ основним услугама, посебно за најугроженије дијелове становништва.

ПРИНЦИП 12
Одговорност

УКУПНА ОЦЈЕНА 3

4

Сви доносиоци одлука, колективни и индивидуални, преузимају одговорност за своје одлуке.

2.3

Постоје дјелотворни правни лијекови против лошег управљања и против поступака локалних власти којима се крше грађанска права.

3

Одлуке се извјештавају, образлажу и могу бити санкционисане.

САМОПРОЦЈЕНА КАПАЦИТЕТА ГРАДА МОСТАРА

БРОЈ БОДОВА ПО ПРИНЦИПИМА

ПРИНЦИП 1	4	ПРИНЦИП 7	2
ПРИНЦИП 2	3	ПРИНЦИП 8	3
ПРИНЦИП 3	2	ПРИНЦИП 9	3
ПРИНЦИП 4	3	ПРИНЦИП 10	3
ПРИНЦИП 5	3	ПРИНЦИП 11	3
ПРИНЦИП 6	3	ПРИНЦИП 12	3

УКУПАН БРОЈ БОДОВА

3

Град Мостар има добро развијене планове и активности за рјешавање кључних питања са значајним примјерима имплементације.

Idamostar@aldaintranet.org

www.Idamostar.org

Fra Ambre Miletića 30, 88 000 Mostar

+387 (0)36 333 830

www.facebook.com/Idamostar/

www.instagram.com/Idamostar

